

Tema Vatten Förskola

Plats: Se inbjudan.

Kläder: Kläder efter väder, inga finkläder. Vattentäta kängor eftersom det kan bli lerigt nära dammen. Om det är torrt i markerna och det är torrt och varmt väder går gymnastikskor bra.

Tid: Exkursionen tar ca 3 timmar. Vi rekommenderar starkt att ni avsätter hela dagen för att vistas i naturen. På många exkursionsmål finns fina promenadstigar längs ån - samt grillplatser. Åk kollektivt om det är möjligt!

Mat: Medtag alltid frukt och fika. Stannar ni heldag så medtag lunch. Meddela guiden när det är lagom för barnen att ta en fruktpaus resp fika och lunch.

Förberedelser: Dela upp barnen i grupper om 3-4 barn per grupp inför håvningen. Prata om att vi bara lånar djuren en stund från dammen och att de kan bli skadade om man inte är försiktig med dem. Vad behöver djur från dammen för att leva? De flesta djuren i dammen kan bara andas nere i vattnet. Vi kan bara andas uppe i luften. Djuren i vattnet andas med gälar och vi med lungor. Vissa djur i vattnet andas direkt genom huden och det finns också de som tar med sig en luftbubbla ner under vattnet att andas från. Titta på den lilla filmen om vattenkryp [här](#). När vi håvar så kommer vi att växla om mellan att vara håvmästare och djurvårdare i grupperna – dvs en håvar och de andra studerar djuren. Läs igenom "Produktiva frågor" längst ner i denna handledning för att se exempel på hur man kan stimulera barnen att iaktta och fundera över djuren de hittar. Skriv gärna ut [denna plansch](#) och sätt upp på förskolan innan exkursionen för barnen att titta på. Gå till biblioteket och låna böcker om djur i sötvatten! [Här](#) finns även ett **småkrypsmemory** som man kan spela för att lära sig känna igen djuren!

Lyssna på några vanliga fågelläten som man hör året runt ex [gransångare](#), [gärdsmyg](#), [ringduva](#). Det är fåglar som man hör i skogen både på vår och höst! Titta även på hur kungsfiskaren ser ut och läs om den tillsammans! På exkursionen går vi en liten runda och spanar efter gransångaren, gärdsmygen och kungsfiskaren! Tillverka gärna egna kikare med barnen som förberedelse för detta! Man sätter ihop två tomma toarullar med tejp – ta gärna frystejp – som är lättare att måla på. Och så gör man ett hål i vardera rulle och sätter i ett snöre eller garnbit så att barnet kan ha den runt halsen som en riktig kikare när vi går och spana genom den! Låt dem gärna även måla kikarna!

Till de flesta exkursionsmål finns en broschyr med karta. Skriv ut den och ta med. De hittas [här](#).

Planering exkursion (ordningen kan komma att ändras under exkursionen):

- **Trollsländan Trolle** möter oss när vi kommer! Han har varit ute och jagat! Trolle kan flyga både framåt, bakåt, uppåt och nedåt! Han har stora ögon. Trolle berättar hur det var när han var liten – och bodde i dammen. Alla trollsländor bor nämligen sin första tid i vatten! Trolle berättar om sina kompisar där – och hur han höll på att bli uppäten av en stor gädda!
- **Håvning.** Vi håvar i smågrupper och barnen turas om att vara håvmästare och djurvårdare. Vi har en duk och bestämningsblad. Om det är en röd prick vid djuret på planschen så är det ett rovdjur. Vad är ett rovdjur? Är det en grön prick så är det en växtätare och en svart prick så äter det döda djur och växtdelar i dammen. Antingen tittar vi bara på djuren, eller så sorterar vi dem i iskubslådorna. Hur många ben har djuren?
- **Fågelskådning** Vi följer en slinga i skogen och spanar med våra hemmagjorda kikare gjorda av toarullar. Ska vi hitta kungsfiskaren som sitter på en gren och spanar efter fisk? Eller gärdsmygen, en av våra minsta fåglar vars kraftiga drillar man hör hela sommarsäsongen. Eller gransångaren med sitt "salt-sill".
- **[Benkoll](#)** Barnen tränar på samarbete och på att räkna. Eleverna springer omkring på en begränsad yta. Ledaren ropar namnet på något djur t.ex. vattenspindel. Hur många ben har en vattenspindel? Eleverna ska gå ihop i ett led på fyra personer för att få åtta ben som spindeldjur har. De springer omkring som vattenspindlar. Ledaren ropar t ex gräsand. Hur många ben har en gräsand? Barnen springer själva en och en. Ledaren ropar t ex vattenskalbagge. Då går eleverna ihop i grupper om tre elever och får sex ben och fortsätter röra sig framåt.
- **FRUKTPAUS**
- **[Trollsländans livscykel](#)** Vi går igenom de olika stadierna: ägg – larv - vuxen och gör rörelser till. Först är alla ägg. Man gör sten-sax-påse med ett annat ägg och den som vinner går upp till nästa livsstadie.
- **[Fingret på näsan](#)** Eleverna står i en ring. Ledaren ger ledtrådar till djur vi har sett och när eleverna tror sig veta vilket djur det är så sätter de fingret på näsan utan att säga något. Ledtrådarna blir lättare och lättare. När alla är upplästa får eleverna säga svaret samtidigt på given signal.
- **Avslutning**

Lpfö18 för förskolan: Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla förståelse för samband i naturen och för naturens olika kretslopp samt för hur människor, natur och samhälle påverkar varandra, förståelse för hur människors olika val i vardagen kan bidra till en hållbar utveckling, förståelse för naturvetenskap samt kunskaper om växter och djur

Efterarbete

Kryssa småkryp på förskolegården. Kopieringsunderlag längst bak i denna handledning. Källa Nynäshamns naturskola.

Fortsätt att spela småkrypsmemoryt för att repetera djuren. Gör näringskedjorna som finns i dokumentet. Gör de övningar som ev ej hunnits med under exkursionen.

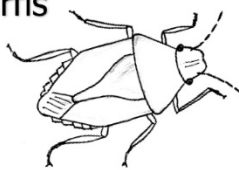
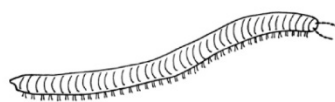
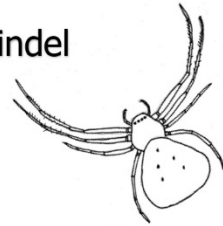
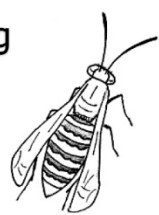
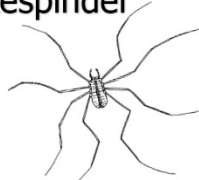
Titta på en liten video med småkryp i vatten och en med vilka djur som rör sig vid vatten på natten – de finns [här](#)!

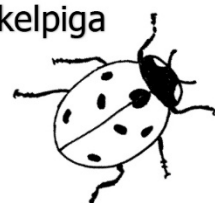
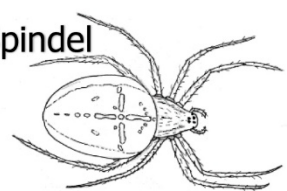
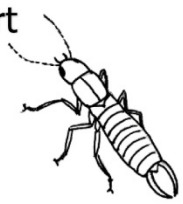
Hur skulle man kunna öka den biologiska mångfalden på förskolegården? Läs mera om **faunadepå** från Lunds naturskola [här](#).

VILL NI LÄRA ER MERA? Vi erbjuder fortbildning i utomhuspedagogik med Mats Wejdmark. Mats är inspiratör/rådgivare och medförfattare till bokserien "Att lära in ute" och har 30 års erfarenhet i utomhuspedagogik. [Läs mera här](#)

Bingobrickor för småkryp

Från Nynäshamns Naturskola

 Vårtbitare	 Bärfis	 Mask
 Mångfoting	 Spindel	 Geting
 Gråsugga Illustrationer: Robert Lättman-Masch	 Snäcka	 Lockespindel

 Mångfoting	 Nyckelpiga	 Fjäril
 Fluga	 Gräshoppa	 Snigel
 Spindel Illustrationer: Robert Lättman-Masch	 Myra	 Tvestjört

Produktiva frågor – används när man studerar djuren vid håvningen

Källa: "Leka och lära naturvetenskap och teknik ute". R. Lättman – Masch et al 2020. Outdoor Teaching förlag.

Uppmärksamhet

- Kan man se vad som är fram och bak på djuret?
- Vilken färg har djuret?
- Har den ögon?
- Hur ser djuret ut på undersidan?
- Hur tar den sig fram i vattnet?

Mäta och räkna

- Hur många ben har djuret?
- Hur lång är den?
- Är benen lika långa?

Jämföra

- Ser djuret likadant ut fram och bak?
- Har alla djur av samma art samma mönster på ryggen?
- Har alla djur av samma art samma färg?
- Är alla djur av samma art lika stora?

Skapa aktivitet

- Vad händer om man sticker ner en pinne framför djuret när den simmar?
- Vad händer om djuret träffar en annan insekt?

Probleminriktade frågor

- Hur fort kan djuret simma?
- Vad äter djuret?
- Tycker den bäst om ljus eller mörker?

Resonera och spekulera

- Har djuret några fiender?
- Samarbetar djuret med andra av samma art?
- Vad gör djuret på vintern?
- Vad behöver djuret för att må bra?

Vad heter ditt djur? Leta upp det på småkrypsplanschen!